

Barnameiðslan

Barnameiðslarar eru ikki, sum nógv halda, serstakliga kriminell ella alkoholskadd fólk. Ein frágreiðing frá svensku sosialmyndugleikum visir, at tað i nógv flestu fornum eru foreldur sum haldast at vera normal og rólíg, sum buka børn sini til óvitis og deyðis.

I frágreiðingini, sum bleiv kunngjörd fyr kortum, verður greitt frá, hvussu útbreidd barnameiðslan er, og hvat eftir sosialmyndugleikanna tykki kann gerast. Kanningin umfatar 119 tilfelli av barnameiðslan, gjörd av foreldrum ella verjum i tíðarskeiðinum 1956—66.

Meira enn helvtin av tilfellosum eru fyrkomin i Stockholm, Göteborg og Malmö.

Tveir triðingar av teimum meisladu vóru børn undir trý ár og nærvið ein triðingur vóru pinkubørn.

Tað vóru dupult so nógv tilfelli av meiðslan av dreingjum sum av gentum.

I einstøkum fornum viðfórdi meiðslanin deyða. 25 pst. av teimum vanrøktu børnunum fingi varandi kroppsligt mein. Teir andaligu skaðarnir fryktast at vera álvarsligir i øllum fornum.

RITGERÐ

Barnið sum einstaklingur

Dr. Benjamin Spock hevur givið út bók, hann kallar: »The Common sense of Baby and Child Care.« Og merkir hetta okkurt sum: Friskt skynsemi viðvíkjandi barnarøkt og uppaling. Her er mangt áhugavert at finna.

Men tað er serliga eitt pætti, vit skulu nerta við: Foreldrini, bornini og samfelagið. Og kundi hetta eisini verði nevnt: »Rættindi og ábyrgð.« Sagt verður frá øllum rættindum frá leknakanningum, sjúkrakassa, føðing, navngávu, skúla o. m. o.

Tað, sum hann serliga hevur viljað við hesi bók, er, at vísa á, at okkum ikki nýtist at stremba við at kyta okkum til tess at uppala børn okkara, so tey gerast fryntlig og dugandi menniskju. Tey foreldur, sum hava eitt náttúrligt álit á sær sjálvum og eru einföld og alskín i verumáta, hjá teimum skal nakað gott spyrjast burtur úr.

Spyrja vit hvør hevur uppalingina undir hond, verður i flestum fornum svarað mamm-an, tí hon er tann, sum mest er heima hjá barninum. Men hetta er bara partvis rætt. Sannleikin er tann, at vit øll eru við i hesi uppaling. Bornini eru ein partur av samfelagnum. Tey eru ikki ogn hjá foreldrunum burturav, so sum fyrr varð hildið. Bornini eiga seg sjálv. Tey hava rætt til at liva teirra egnu liv út frá teirra egnu fyrirreytum. Men hetta lívið er ein partur av

samfelagnum. Bornini vaksa so við og við inn i samfelagslívið. Men meðan tey standa i vøkstri, er tað samfelagið sum heild, sum hevur ábyrgdina av teimum. Hvørt einasta fólk sum kemur i samband við barnið, er við til at uppala tað, antin tað so er til tað ringa ella tað góða.

Kunnu vit hugsa okkum nakað so hjálparleyst sum eitt pinkubarn? Orsøkin er at finna i tí, at barnið verður føtt so tíðliga i menningararvi sinum. Tað eru bert gingnir 9 mánaðir av 18—20 árum, sum hesin skapningur vanliga nýtir til menning sína.

Hvat nýtir tað so hesa longu menningartíð til? Latum okkum bert taka SPÆL. Spælið er i sjálvum sær eitt virðismikið yrki og verður útint frá tí barnið er fáar mánaðir gamalt. Harumframt er spælið hóskað formur fyri at fáa evni at laga seg eftir umstøðunum seinri i livinum. Spælið skiftir ofta, við hvørt spæli barnið einsamalt og tosar ofta við ymsar lutir ella okkurt, tað hugsar sær; aðrar tíðir spælir tað við onnur børn, og er alt lietta ovurhonds stórum virði. Viðhvørt tykist, sum eingin ætlan er við spælinum, og við hvørt er tað, sum tað er logiskt og veruligt herðað. Men tað vanliga er, at spælið, so hvørt sum barnið veksur, ber dām av, at tað gerst meira og meira sosialt og hevur eitt vist endamál, sum i bestu fornum er við til at fremja persón-

ligheitina i samstarvi við teir javngomlu spælibróðurnar og -systurnar.

Nú eru tað so nógvar kringumstøður, sum gera seg galdandi, ja vit megu byrja i heiminum. Livir barnið undir tryggum korum? Hava tey nóg miklið av húsarúmd heima? Er tað ein einlig mamma, sum skal forsyrgja barninum? Eru líkindi til, at hon kann koma út i vinnu? Høvir hon vissu fyri, at barnið fær ta røkt, tí tørvar? Og mangir, mangir aðrir spurningar, sum gera seg galdandi.

Vøggustovur og barnagarðar vórðu sett á stovn við tí fyri eyga at hjálpa einligum og útiarbeiðandi mammum fyri ein biligan penga at ansa børnum teirra á forsvartligan hátt. So kundi verði spurt, er tað neyðugt, at mammur, sum ganga heima, kunnu senda børn teirra i barnagarðar. Hertil er at svara, at yniskiligt hevði verið, at vit vóru so væl fyri i teimum stórru plássunum, at tað var so, at øll børn upp til skúlaaldur kundi fingið høvi til tess, tí øll børn hava óivað gott av samfelagsskapinum.

Vit eru nógv, sum vilja pástanda, at tað er biligari fyri samfelagið at fyrirbyrgja, t. v. s. gera fleiri barnagarðar og spæliplass, enn seinri at gjalda i dýr- ar dómar til umsorgan — ella kostnað av børnum og ungum við atferðstrupulleikum.

»Eitt samfelag, sum strembar eftir at gera tað liviligt hjá børnum og ungum.« Lat tað vera ynki okkara, so skal tað skjótt spyrjast, at her er gott at vera.

Hanna Lisberg.

tlf. 1395

hjá KISSA Tórshavn
ALT TIL MANNFÓLK...

LANDSINS størsta úrval i mannfólkaklæðum
Úrval verður sent til bygd

Norðoya Sparikassi

telefon 5360 — stovnaður 1919 — telefon 5360

Renta av innistandandi peningi:

6 mánaða uppsøgn	6 % p. a.
3 mánaða uppsøgn	4½ % p. a.
vanlig konti	3¼ % p. a.
kek-konti	1½ % p. a.

Avgreiðslutíð:

vanligir gerandisdagar kl. 10-12 og kl. 13.30-15.30
og leygardag kl. 9.30—12.00

Deildir:

Leirvíkar Sparikassi telefon 70

Avgreiðslutíð: týsdag og friggjadag kl. 15.30-17.00.

Sparikassin i Norðdep. i telefon 30

Avgreiðslutíð: týsdag og hósdag kl. 15-16.30

LESID SOSIALIN

Færernes Realkreditinstitut

Tær av notarius publicus sambært viðtøkum stovnsins drignu obligatiónir til eitt virði uppá

kr. 3.078.000,00

verða við hesum sagdar upp til gjaldingar tann 1. juni 1969.

Dráttarlísti við numrum á teim drignu obligatiónunum fæst útflyggjadar ella sendur portofritt við at venda sær til skrivstovu stovnsins.

Tórshavn, tann 29. mars 1969

STJÓRNIN

Froðbiar sóknar sjúkrarøktarafelag

setir ársaðalfund sín tann 31. mars 1969 kl. 19 i Fylking.

Dagsskrá:

1. Frágreiðing
2. Val av álitismonnum
3. Orðaskifti

Tvøroyri, 22. mars 1969.

STJÓRNIN

PT. J. F. KJØLBRO,

heilsøla

tlf. 5396-5489-5491

Skula tit brúka bil

persónkoyring ella skúla-koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

KEYPIÐ SOSIALIN!
SOSIALURIN — altíð bestur!
HALDIÐ SOSIALIN!
LESID SOSIALIN!

Lýsið í Sosialinum